

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Elekes Goldiesár*

Cím: *Budapest - mezőváros*

Forrás: *Nemzeti Ujság*

Bp. (Hely) *1931. VII. 12* (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Oszátozás

Tárgy

63

Hely

Idő

"1931"

Személy

Helvén

Budapest — mezőváros

**Tizennyolcezer holdon tízezer kiscgazda termeli a „primőröket”
Disznószállítás fertőzi meg a Madarász-telep levegőjét — Hogyan
győzhet a budai őszi barack — A krumpli, mint politikai tényező**

(A Nemzeti Ujság tudósítójától.) A napokban a „lehetősebb” Angyal földön jártam. A Szent László-ut tulo végéről át kellett mennem a Gyöngyösi-ut Váci-uti végére. A Madarász-telepi szép katolikus templom irányában neki is indultam a mezőnek.

Jobbról homok-domsbor maradt el mellettem. A dombsort széles árok szeli ketté. Utca. Árok-utca. A nyomorultak utcája, mert az árok mindkét oldaláról ajtók nyílnak, amelyek a kemény homokba vájt szegényes putrikba vezetnek. A főváros legszerencsétlenebb családai tengetik itt szomorú életüket.

Balról zöld lapály, rét, további boltgárkert, jellegzetes öntöző készülékeivel, majd több holdnyi területet is kitevő négyszögletes medence-szerű mélyedés tünt elém. Odébb tanya. A dombon óriási fákból álló kert, középen emeletes kastély, a háta megett pedig gazdasági épületek sora. A szalmakazalok körül rettenetes büz terjeng, amelyet a föl-föltámadó szél ráhajt a közvetlen szomszédságban épült több ezer főnyi lakossal bíró Madarász-telepre. Az egész terület egy-birtok a dombsortól a Madarász-telepig s hozzá tartozik a kastély és a major is, amelynek végében hatalmas disznószállítás van. Ez ontja a förtelmes büzt. A közel 300 holdat kitevő birtok Budapest

polgárainak köztulajdona s már évek sora óta a Nemzeti Színház egyik igen kiváló aktora bérl, akinek felesége elsőrangú gazda.

A VI. kerület közepén, tehát Budapest birtokán fekszik a birtok, ami milliós metropolisoknál szokatlan, mert a legritkább eset, hogy egy nagy város központjában ekkora terület jusson intenzív mezőgazdaság céljára.

Az ember azt hinné, hogy a hegyvidéki erdőket, disznó- és veteményes kerteket leszámítva, Budapest területének jó része be van építve. Távolról sincs így a dolog, mert amint a hivatalos kimutatásból láthatjuk, Budapest sok féle arca mögött van még egy, amelyet alig ismerünk.

És pedig: Budapest — a mezőváros.

Joggal állíthatjuk ezt, mert a székesfőváros területén több mint 18.000 katasztrális holdon folyik belterjes gazdálkodás.

Ilyenformán Budapest székesfőváros közönsége maga is igen tevékenyen részt vesz a mi szép világvárosunk élmezőnyében.

Szemleuton a pesti gazdák között

Végigjártam mindazokat a helyeket, ahol gazdaságok vannak.

Budán kezdtem.

A Sashegy lankásain és Óbuda északi külső területén találtam szőlőt, amellyel körülbelül 1600 hold van beültetve. Ez egy része a 18.000-nek, de ebben a számban nincs benn az a rengeteg kis kertgazdaság, amely a világ legkiválóbb őszi barackjával és más egyéb gyümölcsfajtaival látja el a fogyasztó-piacot.

Itt azonban meg kell állni, hogy pár szót szólhassunk a mi különös szőlő- és gyümölcs-termesztésünkről. Szőlőbirtokosaink legnagyobb része borszőlőt termel, pedig itt Pesten első sorban nem erre van szükség, hisz a vidéki gazdák nyakán maradt bor oly óriási kvantumokban kerül fel, hogy itt a borszőlőtermelés nem fizeti ki magát. Sokkal célirányosabb volna ha a különböző, nyersfogyasztásra is alkalmas szőlőfajtákat kezdenék termelni. A korán érő csemegeszőlővel megelőzhetnék a vidéki konkurenciát és ami szintén fontos, olcsón juttathatnák a fogyasztóközönséghez, mivel nem terheli szállítási költség és vám.

A legelső külföldi konzervgyárak vezetői állapították meg, hogy a kecskeméti barack és a budai őszi barack minőség tekintetében felül áll a versenyen. Azonban kívánatos volna, hogy a termelők még inkább alkalmazkodjanak a piac igényeihez s a pompás zamatos, nyers fogyasztásra alkalmas gyümölcsöket, ne úgy, mint eddig, ujságpapírral bélelt fűzfakosarakba kupozzák, hanem megfelelő szakértelemmel és izléssel csomagolva, exportképesé is tegyék. Németországban például csak a piros őszi barackot ismerik. Nem írja azt elő egyetlen magyar törvény sem, hogy Budán csak zöldes-hamvas őszi barackot lehet termelni. Nem kerülne sok fáradságba és áldozatba, ha piros őszi barack termelésével a külföldi szállítmányokat megelőzve, ügyesen

bevonhatnánk a német piacra. A Nemzeti Ujság igen sokszor szóvá tette már ezeket a látszólag apró, de azért mégis igen lényeges kérdéseket. Nem győzzük eléggé hangsúlyozni, hogy gazdáink térjenek át az okoszerű gyümölcsstermesztésre. Arra is külön figyelmet kell fordítani, hogy ne kézzel szedjék le az érett gyümölcsöt, hogy még a szilva gyönyörű

hamva is érintetlen maradjon. Dél-Afrika, Középamerika és Kalifornia gyümölcse nem jobb, mint a miénk és ha mi is legalább úgy gazdálkodnánk, mint az említett exportországok, akkor semmiképpen sem tudnának leszorítani bennünket az európai piacokról. Mert kvantumban is bírnánk a versenyt, hisz Budán majdnem egymillió gyümölcsfa érleli számunkra az istenáldást.

Ferenc császár parasztjai

Az alsórákosi réteken, melyeket összel-tavasszal elönt az árvíz a kellő csatornázás hiánya miatt, többszáz család gazdálkodik, amelyeket még I. Ferenc császár telepített ide. Ezek leginkább zöldborsót, burkonyát és csemege-bengerit termesztenek. A többi gazdacsalád Rákosfalván, Kőbányán s különösen a zöldségesek Zuglóban gazdálkodnak.

A fővárosi piacok ellátásának szempontjából kívánatos lenne, hogy a gazdák inkább a primőrök előállítására törekedjenek.

Sok termelőve beszélgettem s itt most szóvá teszem legnagyobb sérelmüket, a krumplicérdést, amely körükben már politikai tényező is lett, mert az egyes csoportok természetesen azokhoz a városatyákhoz csatlakoztak, akik többet ígértek nekik, vagy akiktől több segítséget várnak.

A háboru... ák és nagyban
termesztették... hópohely- és róz-
zsakrumpli-fajták. Ezek azonban a háboru
alatt kipusztultak. Különösen a háborut kö-
vető években kezdték meg a stockeraui bur-
gonya termesztését. Idő múltán arra a ta-
pasztalabra jutottak, hogy a pesti homokban
termett stockeraui krumpliból nem tehetnek
el magnak, mert a második évben már satnya
és korcs gumókat hoz. Ezért Stockerauból ho-
zatták minden évben a vetőburgonyát, ami
azután remek hozamot produkált. A stocke-
raui holdankint 60 métermásztát hoz, minden
egyéb más fajta legfeljebb 20–25 métermá-
szát. Ezzel a korai burgonyával a külföldi
krumplit teljesen kiszorították a magyar
piacról.

A kormány a legutóbbi időben kiadott egy
rendeletet, amellyel eltiltott mindenkit attól,
hogy stockeraui burgonyát ültessen. Ter-
mesztés céljára nem, fogyasztás céljára azon-
ban szabad behozni, de a kereskedőnek 3000
pengős kauciót kell letenni arra az esetre,
hogyha bizonyos mennyiséget termelés végett
a gazdáknak adna. Ha pedig mégis meg-
teszi, odavész a kaució s azonfelül még te-
kintélyes summára meg is büntetik.

Ez a pesti gazdák súlyos sérelme, amely-
nek megszüntetése érdekében újból és újból
végig deputációnak minden illetékes fóru-
mot.

Mi az a „lefejés“?

Sok tréfát és kroit irtak már a milimá-
rkról. Azt azonban nagyon kevesen tudják,
hogy legnagyobb részük pesti. Igen sok ma-
jorosgazda tejelő teheneket tart s a tejet
szertebatyuzzák a városba. Budapest terüle-
tén 2600 tehen van magántulajdonban. Itt
megjegyezzük, hogy a főváros sulyt fektet
az állatállomány szaporítására s e célra 4
községi bikát tart. Ezeken kívül azonban a
gazdák tulajdonában is van még 10 darab
igazolvánnyal ellátott tenyésztésállat.

Amikor a székesfővárosról, mint mezővá-
rosról írunk, be kell számolnunk még arról
is, hogy több helyen igen szép házinyul-
tenyésztés folyik, azonkívül pedig egyre in-
kább szorgalmazzák a tojástermelés fellen-
dítését. Ma 15 nagy baromfi-farm működik a
fővárosban.

Látjuk tehát, hogy a főváros területén
igen intenzív mezőgazdálkodás folyik. Ennél-
fogva beszélhetünk arról, hogy a fővárosnak
külön kisgazdatársadalma van, a hivatásos
gazdálkodó kisgazdacsaládok száma 4000. Ha
ehhez hozzávesszük a kiskerteket, akkor Bu-
dapest kisgazdacsaládainak száma eléri a
10.000-et.

Lelkes urak, akik felismerték a főváros te-
rületén való gazdálkodás előnyeit és fontos-
ságát, a mezőgazdákat, kertészeket, szőlő-
műveseket és állattenyésztőket közös gazda-
sági szervezetbe tömörítették, hogy az érde-
keiket minden törvényes eszközzel támogassa.
Továbbá az egységes gyümölcs, csemegeszőlő
és korai zöldségművek termesztését irá-
nyítsa és előmozdítsa. Ez a szervezet a *Buda-
pesti Gazdálkodók és Kertészkedők Egyesü-
lete*.

A gazdák az utóbbi két évben áttértek az
ugynevezett „lefejés tehenészetre“, ami any-
nyit jelent, hogy jól tejelő teheneket vásá-
rolnak, ezeken néhány év múlva tudnak
lete. A gazdaközösség törvényes érdekképvi-
selete pedig a *Székesfővárosi Mezőgazdasági
Bizottság*, amely a *Babarczy István* báró,
főjegyző vezetése alatt álló polgármesteri
XV. ügyosztály kebelében működik és igen
nagy szakértelemmel és odaadással dolgozik
a gazdák érdekeinek előbbrevitelén, meg a
termelés minőségi és mennyiségi fokozásán.

Ezeken Boldogok.